PRZEWODNIK

Jak krok po kroku dokumentować projekty szkodliwe dla przyrody

Pojedyncze osoby, grupy i organizacje pozarządowe w całej Unii Europejskiej często dowiadują się o planowanych w ich okolicy projektach, które są lub mogą być szkodliwe dla ekosystemów lub gatunków. To właśnie one odgrywają kluczową rolę w procesie rozpoznawania, monitorowania i – w razie potrzeby – składania skarg w celu wyegzekwowania poprawek lub uniemożliwienia realizacji takich projektów.

Stwierdzenie, czy dany projekt jest szkodliwy, zebranie wystarczających dowodów na poparcie tej tezy oraz wybór najlepszej ścieżki działania mogą być jednak trudne ze względu na brak zasobów, informacji i możliwości.

Nasze narzędzie do dokumentowania projektów odpowiada na te wyzwania, pokazując jak w praktyce, krok po kroku, monitorować problematyczne projekty. Dzięki niemu każda osoba, grupa czy organizacja będzie mogła szybko ocenić potencjalne skutki danego projektu.

Z kolei mając jasny obraz sytuacji i rozmiaru potencjalnych szkód dla przyrody, można podejmować skuteczniejsze działania, by zatrzymać taki projekt i nie dopuścić do jego szkodliwego wpływu na różnorodność biologiczną.

Zalecamy też kontakt z bardziej doświadczonymi działaczkami i działaczami z lokalnych, krajowych lub międzynarodowych organizacji i skonsultowanie z nimi planu działania. To pozwoli skupić ograniczone zasoby na działaniach o najwyższej skuteczności.

Kiedy już przeczytasz ten przewodnik, zapoznaj się z następującymi dokumentami:

1. Narzędzie do dokumentacji projektów: *formularz*
2. *Konkretny przykład pokazujący praktyczne zastosowanie naszego narzędzia do dokumentacji szkodliwych projektów (w języku angielskim)*

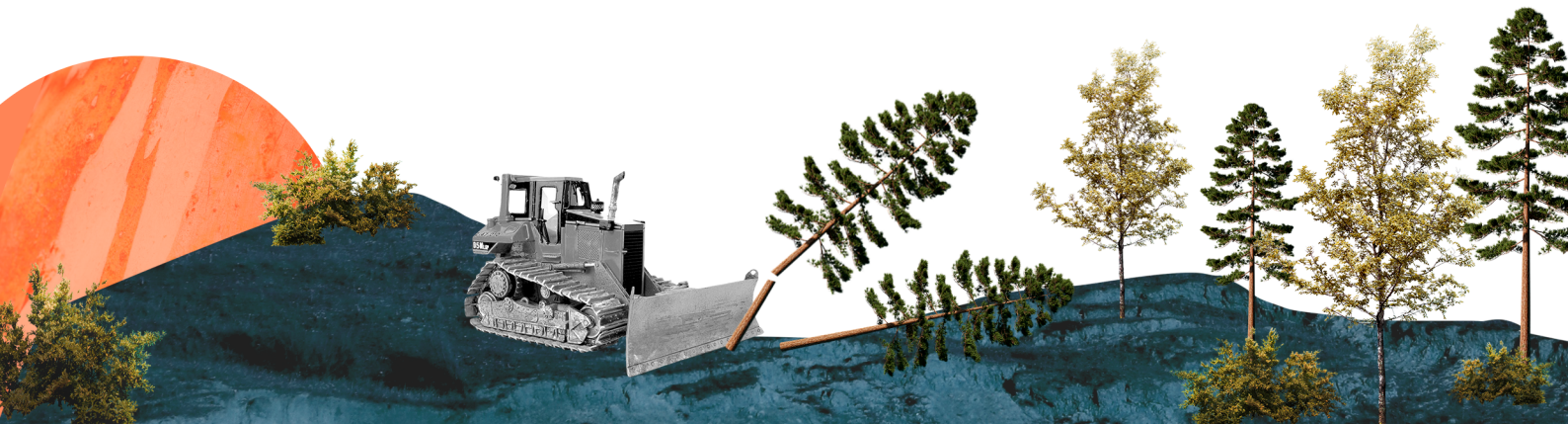

• Na czym polega nasze narzędzie

Nasz formularz do dokumentacji opiera się na praktycznych doświadczeniach działaczek i działaczy zaangażowanych w skuteczne monitorowanie szkodliwych projektów i w kampanie mające je powstrzymać. Przedstawione kroki pomogą Ci podjąć odpowiednie działania w celu zidentyfikowania potencjalnych zagrożeń i skutków.

Narzędzie opisuje, jak krok po kroku:

- **zebrać podstawowe informacje na temat planowanych projektów (np. lokalizacje, metody, etapy realizacji);**
- **uporządkować zebrane informacje w czytelny i przekonujący sposób, co jest warunkiem niezbędnym do podjęcia dalszych działań;**
- **lepiej zrozumieć zakres projektu i jego potencjalne skutki, co pozwoli zaplanować przyszłe działania.**

Po wypełnieniu formularza będziesz mogła/mógł przedstawić odpowiednim organom jasne i zrozumiałe stanowisko i wykazać, dlaczego dany projekt jest lub może być szkodliwy dla środowiska.

Choć nasze narzędzie powstało przede wszystkim z myślą o dokumentacji projektów finansowanych ze środków UE, można je również stosować do projektów finansowanych z innych źródeł, np. funduszy krajowych.

• Na czym NIE polega nasze narzędzie

Nasze narzędzie powstało po to, by identyfikować i korygować potencjalne przypadki finansowania projektów szkodliwych dla środowiska.
Nie stanowi natomiast:

- **oficjalnego mechanizmu składania skarg;**
- **zbioru porad prawnych;**
- **kompleksowego przewodnika po funduszach UE lub wszystkich potencjalnych mechanizmach zawieszania lub zatrzymywania projektów.**

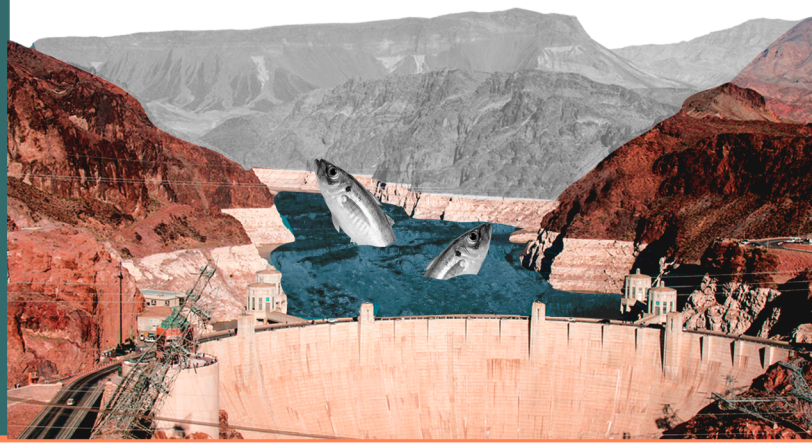

• Kolejne kroki •

Nasze narzędzie zaleca następujące kroki, które możesz podjąć, by zablokować szkodliwe projekty:

1. Zidentyfikuj projekt, który uważasz za potencjalnie szkodliwy.
2. Przeczytaj ten przewodnik, pobierz pusty formularz do dokumentacji projektów i zapoznaj się z gotowym przykładem.
3. Sprawdź, czy Twoje obawy podzielają inne osoby, grupy lub organizacje. Im więcej osób zaangażowanych w sprawę, tym lepiej. Możesz na przykład skontaktować się online z lokalnymi, regionalnymi lub krajowymi inicjatywami ekologicznymi.

4. Jeśli nie możesz znaleźć danych o projekcie, skontaktuj się z odpowiednimi władzami na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym i złóż wniosek o udzielenie niezbędnych informacji. Zadaj następujące pytania:

- **Kto jest zleceniodawcą projektu?**
- **Na czym polega projekt?**
- **Gdzie jest zlokalizowany?**
- **Jak będzie finansowany?**
- **Na jakim etapie jest proces wydawania niezbędnych zezwoleń?**
- **Czy przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko lub odpowiednią ocenę zgodnie z dyrektywą siedliskową? Jeśli nie, to czy planuje się przeprowadzenie takich ocen?**
- **Jeśli decyzje dotyczące projektu zostały już wydane, gdzie można je znaleźć online?**

5. Wypełnij formularz dokumentacji projektów, podając jak najwięcej szczegółów.

6. Skontaktuj się z organizacjami ekologicznymi w Twojej okolicy, wykorzystaj wypełniony formularz, by przedstawić im swoje obawy i poproś o wskazówki dotyczące przyszłych działań.

Możesz też skontaktować się z nami pod adresem **info@euronatur.org** i załączyć do e-maila całą istotną dokumentację. W linijce tematu wpisz „Harmful project documentation" (Dokumentacja szkodliwego projektu).

Jak korzystać z formularza

Im więcej masz informacji, tym skuteczniejsze będzie nasze narzędzie. Jednak nawet jeśli nie uda Ci się wypełnić wszystkich sekcji, nasz formularz nadal może Ci się przydać do zebrania informacji na temat:

1. **rodzaju działalności projektowej;**
2. **harmonogramu projektu;**
3. **jego lokalizacji;**
4. **źródeł finansowania;**
5. **potencjalnie szkodliwych skutków; oraz**
6. **możliwych działań w przyszłości.**

POBIERZ NARZĘDZIE DO DOKUMENTOWANIA PROJEKTÓW - FORMULARZ

Pobierz przykład dokumentacji szkodliwego projektu (w języku angielskim)

Pobierz naszą publikację – EU funds: *Protecting or damaging nature? How to avoid harmful projects* (w języku angielskim)

CEE Bankwatch Network · EURONATUR · Polska Zielona Sieć

bankwatch.org/documenting-harmful-projects